

ΟΛΙΓΚΕΡΤ ΝΤΕΜΑ

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΘΕΜΑΤΑ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑΣ
ΠΑΝΤΕΪΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ

19/05/2026

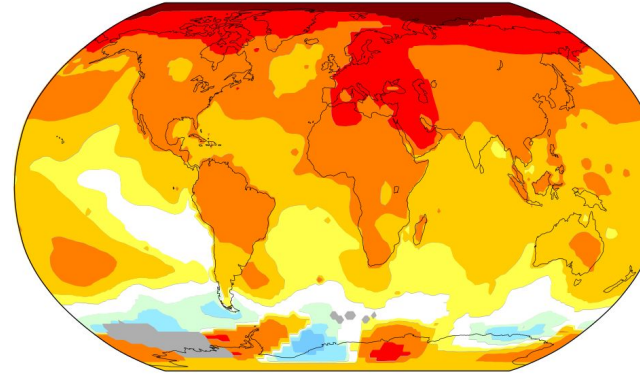

**ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ ΚΑΙ ΑΡΝΗΤΙΣΜΟΣ:
ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ
ΠΑΡΑΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ**

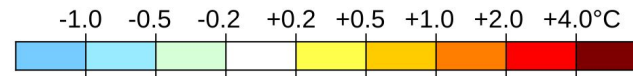
ΤΙ ΕΙΝΑΙ Η ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ?

Η κλιματική αλλαγή είναι η μεταβολή του παγκόσμιου κλίματος και ειδικότερα οι μεταβολές των μετεωρολογικών συνθηκών που εκτείνονται σε μεγάλη χρονική κλίμακα. Οι κλιματικές αλλαγές οφείλονται σε φυσικές διαδικασίες, καθώς και σε ανθρωπίνες δραστηριότητες με επιπτώσεις στο κλίμα, όπως η τροποποίηση της σύνθεσης της ατμόσφαιρας. Οι άνθρωποι επηρεάζουν ολοένα και περισσότερο το κλίμα και τη θερμοκρασία της γης μέσω της χρήσης ορυκτών καυσίμων, της βιομηχανικής παραγωγής, της αποψίλωσης των ομβρόφιλων δασών και της κτηνοτροφίας. Οι δραστηριότητες αυτές προσθέτουν τεράστιες ποσότητες αερίων του θερμοκηπίου στα αέρια που υπάρχουν στην ατμόσφαιρα, προκαλώντας αύξηση του φαινομένου του θερμοκηπίου και υπερθέρμανση του πλανήτη.

Temperature change over the past 50 years

Trend from 1973 to 2023

ΤΙ ΕΙΝΑΙ Η “ΑΡΝΗΣΗ” ΤΗΣ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ?

Οι μορφές του αρνητισμού ποικίλουν. Άτομα με ένα ευρύ φάσμα απόψεων αποτελούν τους πολέμιους του φαινομένου της κλιματικής αλλαγής. Από τους ακραίους αντιδρώντες οι οποίοι αμφισβητούν την ίδια την ύπαρξη του φαινομένου, στους “πιο ήπιους” οι οποίοι υποστηρίζουν πως η κλιματική αλλαγή είτε δεν είναι σοβαρή είτε αποτελεί ένα φυσικό φαινόμενο και όχι αποτέλεσμα του ανθρώπινου παράγοντα. Άνθρωποι αυτού του στρατοπέδου σπεύδουν να καταρρίψουν οποιαδήποτε θεωρία αντικρούει τα λεγόμενά τους αρνούμενοι να συμβαδίσουν με πολιτικές αντιμετώπισης του ζητήματος και στις επόμενες διαφάνειες γίνεται κατανοητό πως πολλά από αυτά τα πρόσωπα έχουν καταλάβει θέσεις εθνικής και παγκόσμιας ισχύος και επιρροής τόσο στον επιστημονικό όσο και στον πολιτικο-οικονομικό χώρο.

ΠΟΙΟΙ ΕΙΝΑΙ ΟΙ ΑΡΝΗΤΕΣ?

Η άρνηση της κλιματικής αλλαγής δεν αποτελεί προϊόν μιας μόνο ομάδας ανθρώπων. Αντίθετα, είναι ένα πολύπλοκο φαινόμενο στο οποίο μετέχοντες είναι πολιτικοί, εταιρείες, ΜΜΕ, οργανώσεις και ένα τμήμα της κοινωνίας. Οι λόγοι διαφέρουν: οικονομικά συμφέροντα, ιδεολογικές πεποιθήσεις, πολιτικές ατζέντες ή δυσπιστία απέναντι στην επιστήμη.

Ειδικότερα:

1. Πολιτικοί και ιδεολογικοί κύκλοι

Σε πολλές χώρες, κυρίως στις ΗΠΑ αλλά και στην Ευρώπη, ο κλιματικός σκεπτικισμός συνδέθηκε με συντηρητικές και νεοφιλελεύθερες πολιτικές αντιλήψεις. Πολιτικοί αρχηγοί όπως ο **Ντόναλντ Τραμπ** (ο σημαντικότερος πολιτικός εκπρόσωπος της κλιματικής αμφισβήτησης των τελευταίων χρόνων), ο **Jair Bolsonaro** (πρώην πρόεδρος της Βραζιλίας), ο **Václav Klaus** (πρώην πρόεδρος της Τσεχίας) εξέφραζαν και εκφράζουν ακόμη τις αρνητικές τους απόψεις επί του θέματος καθώς και ασκούν κριτική σε περιβαλλοντικές πολιτικές. Αιτία αυτής της πολιτικής στάσης είναι η εξυπηρέτηση των πολιτικών τους αντζέντων. Με την πρόφαση πως η αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής αυξάνει την κρατική παρέμβαση, επηρεάζει την ελεύθερη αγορά και ασκεί περιορισμούς στις επιχειρήσεις, η αμφισβήτηση του φαινομένου μετατρέπεται σε πολιτικό εργαλείο.

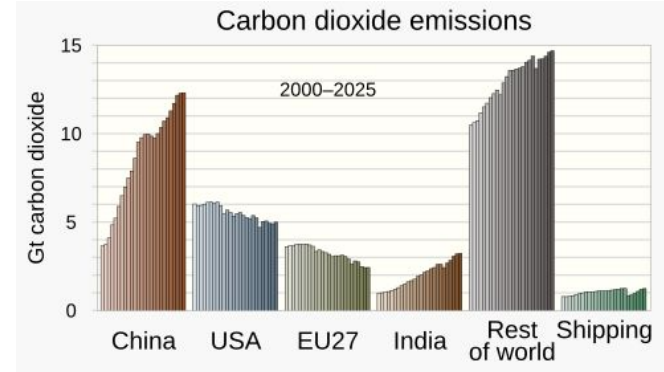

Ο Ντόναλντ Τραμπ, εν ενεργεία 47ος Πρόεδρος των ΗΠΑ.

Επιπλέον, ευρωπαϊκές πολιτικές παρατάξεις (ακροδεξιές κυρίως) γνωστές για την ρητορική του κλιματικού σκεπτικισμού είναι μεταξύ πολλών :

- Η “Εναλλακτική για την Γερμανία” (AfD)
- Η ισπανική “VOX”
- Η γαλλική “Εθνική Συσπείρωση”
- Το “Κόμμα της Ελευθερίας της Αυστρίας”
- Η ομάδα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου “Πατριώτες για την Ευρώπη”

Όμως η ρητορική αυτή δεν περιορίζεται σε πολιτικές παρατάξεις και πρόσωπα της Δύσης. Χώρες όπως η **Ρωσία** και η **Σαουδική Αραβία** (κράτη με βαριά βιομηχανία και σημαντικό ορυκτό πλούτο) παρόλο που δεν αρνούνται επίσημα την ύπαρξη της κλιματικής αλλαγής, επιλέγουν πολιτικές προστασίας των βιομηχανιών τους και οδηγούνται με βραχύ ρυθμούς στην πράσινη ανάπτυξη εξαιτίας της οικονομικής ισχύος και της παγκόσμιας επιρροής που απολαμβάνουν εξαιτίας αυτών (Ρεαλισμός).

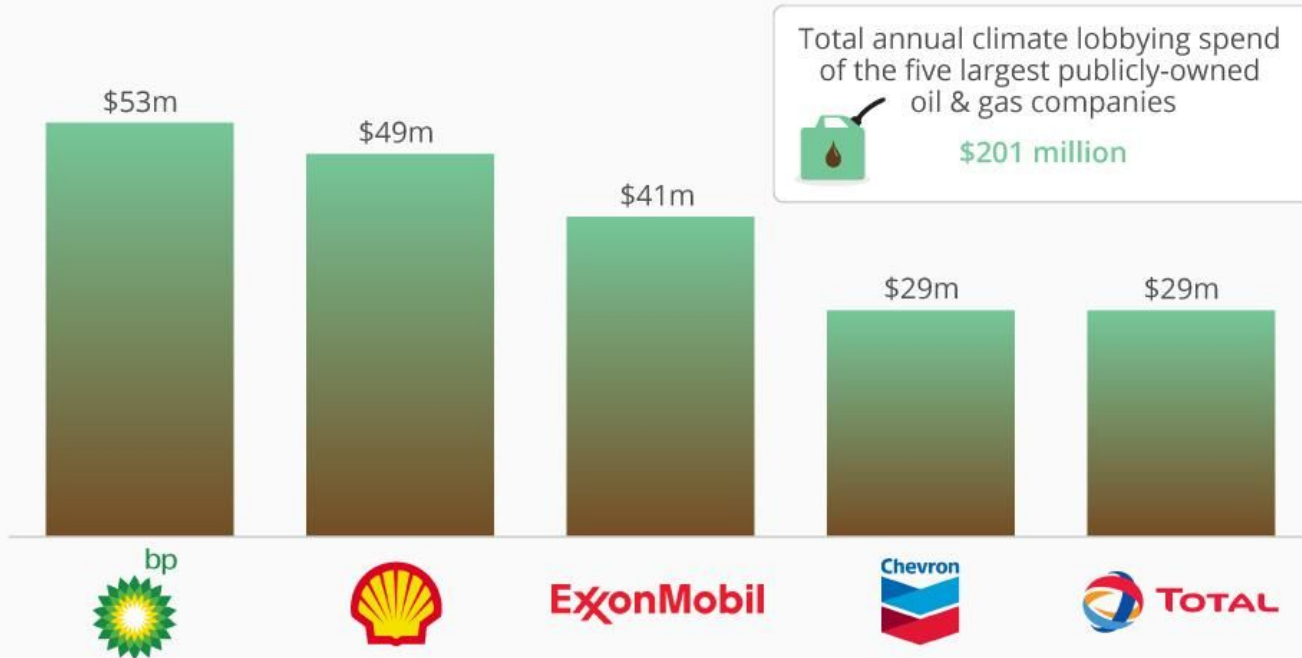
Since 2000, rising CO2 emissions in China and the rest of world have surpassed the output of the United States and Europe

2. Εταιρείες ορυκτών καυσίμων και ενεργειακά συμφέροντα

Πετρελαϊκές, εταιρείες φυσικού αερίου, βιομηχανίες άνθρακα και γενικά ενεργοβόρες βιομηχανίες για δεκαετίες έχουν υπάρξει οι σημαντικότεροι αντιμαχόμενοι της κλιματικής κρίσης με το σημαντικότερο στοιχείο της άρνησης να είναι τα οικονομικά συμφέροντα. Για τις εταιρείες αυτές η μετάβαση στην “πράσινη” ενέργεια μεταφράζεται ως πιθανή απώλεια κερδών εξαιτίας νέων ρυθμίσεων, φορολογίας άνθρακα και περιορισμού των εκπομπών. Δεν είναι τυχαίο πως ορισμένες από αυτές τις εταιρείες κατηγορήθηκαν πως αποκρύπτουν στοιχεία σχετικά με την επικινδυνότητα των βιομηχανιών τους, πως χρηματοδοτούν think tanks (Heartland Institute), ασκούν επιρροή στα ΜΜΕ και σε πολιτικούς και πως προωθούν αμφιβολίες για επιστημονικά δεδομένα που προκύπτουν. Είναι τέλος άξιο αναφοράς πως οι κινήσεις αυτές συχνά δεν έχουν ως στόχο την “απόδειξη” της μη ύπαρξης της κλιματικής αλλαγής, αλλά αποβλέπουν στην δημιουργία σύγχυσης με σκοπό την καθυστέρηση πολιτικών αποφάσεων.

Oil Firms Spend Millions On Climate Lobbying

Annual expenditure on climate lobbying by oil and gas companies*

@StatistaCharts

* As of 2019. Climate lobbying means spending to delay, control or block policies to tackle climate change.

Source: InfluenceMap

3. Think Tanks

Τα think tanks (ελλ: δεξαμενές σκέψεις) είναι όρος ο οποίος χρησιμοποιείται για να χαρακτηρίσει ερευνητικούς οργανισμούς οι οποίοι ασχολούνται με μελέτες αντιμετώπισης μιας ευρύτατης ποικιλίας ζητημάτων (π.χ. πολιτικά, οικονομικά, τεχνολογικά κτλ). Νομικά, συνήθως έχουν τη μορφή Σωματείου ή μη Κερδοσκοπικής Οργάνωσης. Σε ορισμένα από αυτά προωθούνται πιο φιλελεύθερες οικονομικές πολιτικές καθώς και πολλές φορές αντιτίθενται σε εκάστοτε περιβαλλοντικές ρυθμίσεις ή δημοσιεύουν αναλύσεις που αμφισβητούν επιστημονικές έρευνες υπέρ της ύπαρξης της κλιματικής αλλαγής. Μέσω της παραγωγής διαφόρων άρθρων και την εμφάνισή τους στα ΜΜΕ έχουν την δυνατότητα να επηρεάζουν τόσο την πολιτική σκηνή όσο και την κοινή γνώμη.

4. Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης και social media

Για αρκετά χρόνια, τα ΜΜΕ παρουσίαζαν την κλιματική αλλαγή ως ένα θέμα στο οποίο υπήρχαν δύο εξίσου έγκυρες πλευρές. Σε πολλές τηλεοπτικές συζητήσεις εμφανίζονταν επιστήμονες που υποστήριζαν ότι η υπερθέρμανση του πλανήτη είναι ανθρωπογενής και απέναντί τους άτομα που αμφισβητούσαν αυτή τη θέση. Με αυτόν τον τρόπο δημιουργήθηκε η εντύπωση ότι η επιστημονική κοινότητα ήταν διχασμένη, ενώ στην πραγματικότητα η πλειονότητα των ειδικών είχε ήδη καταλήξει σε κοινά συμπεράσματα. Το φαινόμενο αυτό είναι γνωστό ως “false balance”, δηλαδή ψευδής ισορροπία, επειδή παρουσιάζεται μια μειοψηφική άποψη σαν να έχει το ίδιο βάρος με τη θέση της επιστημονικής πλειοψηφίας. Οργανισμοί όπως το IPCC και η NASA Climate έχουν δημοσιεύσει εκτενείς έρευνες που επιβεβαιώνουν ότι η κλιματική αλλαγή είναι πραγματική και συνδέεται άμεσα με τις ανθρωπίνες εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου.

Η ανάπτυξη των social media άλλαξε ακόμη περισσότερο τον τρόπο διάδοσης της πληροφορίας. Πλατφόρμες όπως η YouTube, το Facebook, το TikTok και το X επιτρέπουν στον καθένα να δημοσιεύει περιεχόμενο χωρίς να προηγείται έλεγχος αξιοπιστίας. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να διαδίδονται πολύ γρήγορα ψευδείς ειδήσεις, θεωρίες συνωμοσίας και παραπλανητικά βίντεο σχετικά με την κλιματική αλλαγή. Οι αλγόριθμοι αυτών των πλατφορμών προωθούν κυρίως περιεχόμενο που προκαλεί έντονη αντίδραση στους χρήστες, επειδή αυτό αυξάνει την αλληλεπίδραση και τον χρόνο παραμονής στην εφαρμογή. Έτσι, ακραίες ή συναισθηματικά φορτισμένες απόψεις συχνά γίνονται πιο δημοφιλείς από επιστημονικές αναλύσεις και τεκμηριωμένα δεδομένα.

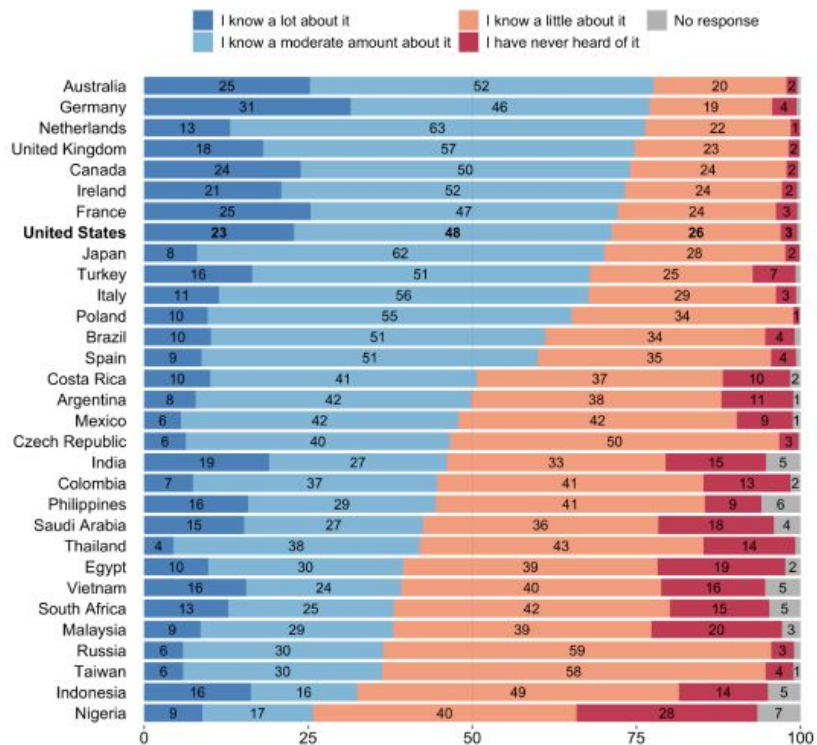
Παράλληλα, τα social media δημιουργούν τα λεγόμενα “echo chambers”, δηλαδή περιβάλλοντα στα οποία οι χρήστες εκτίθενται συνεχώς σε απόψεις παρόμοιες με τις δικές τους. Αν κάποιος παρακολουθεί βίντεο ή αναρτήσεις που αμφισβητούν την κλιματική αλλαγή, ο αλγόριθμος θα συνεχίσει να του προτείνει αντίστοιχο περιεχόμενο. Με αυτόν τον τρόπο ενισχύονται οι ήδη υπάρχουσες πεποιθήσεις και μειώνεται η επαφή με διαφορετικές ή επιστημονικά τεκμηριωμένες πληροφορίες. Το αποτέλεσμα είναι να αυξάνεται η πόλωση και η δυσπιστία απέναντι στην επιστήμη.

Ιδιαίτερη σημασία έχει και η παρουσία των λεγόμενων «ψευδο-ειδικών». Πρόκειται για άτομα που παρουσιάζονται ως γνώστες του θέματος χωρίς να διαθέτουν πραγματική επιστημονική κατάρτιση. Συχνά χρησιμοποιούν απλοποιημένα επιχειρήματα, αποσπασματικά δεδομένα και συνωμοσιολογική ρητορική, ενώ ταυτόχρονα κατηγορούν επιστήμονες και διεθνείς οργανισμούς ότι εξυπηρετούν πολιτικά ή οικονομικά συμφέροντα. Μέσα από βίντεο, podcasts και αναρτήσεις στα social media, τέτοιες απόψεις μπορούν να φτάσουν σε τεράστιο αριθμό ανθρώπων και να επηρεάσουν σημαντικά την κοινή γνώμη.

5. Κοινή γνώμη

Είναι καθησυχαστικό πως οι πλειονότητα των πολιτών σε χώρες με καίρια βιομηχανική δύναμη (και όχι μόνο) κατανοούν το πρόβλημα της κλιματικής κρίσης και υποστηρίζουν περιβαλλοντικές πολιτικές. Μια μερίδα του κόσμου όμως τείνει να μην ενστερνίζεται την ύπαρξη ή την σοβαρότητα της . Πέρα από πολιτικά καθοδηγούμενα άτομα, υπάρχουν και εκείνοι οι οποίοι μη έχοντας πληροφορηθεί με τον κατάλληλο τρόπο, εκφράζουν μια καχυποψία. Οι λόγοι είναι αρκετοί. Η δυσπιστία απέναντι στην επιστήμη και η κούρασή τους από την “καταστροφολογία” μαζί με τον φόβο της αλλαγής της καθημερινότητάς τους και τις πιθανές οικονομικές αλλαγές που μπορεί να επιφέρει η στροφή προς την βιώσιμη ανάπτυξη τους ωθεί σε μια συμπεριφορά υποτίμησης, αγνόησης ή και την ανάπτυξη θεωριών συνωμοσίας και αντιεπιστημονικών απόψεων.

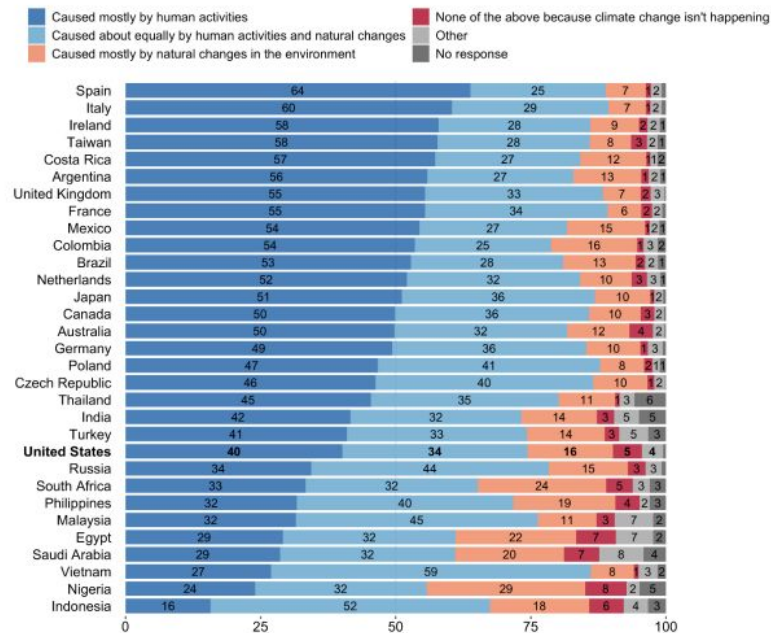
Moderate Amount of Knowledge About Climate Change

How much do you know about climate change?
Feb 2021

Climate Change is Caused Mostly by Human Activities

Assuming climate change is happening, do you think it is...
Feb 2021

Αρνητισμός στην Ελλάδα

Στην Ελλάδα, η κρατική στρατηγική ευθυγραμμίζεται με την ευρωπαϊκή πολιτική. Η ενημέρωση στο εκπαιδευτικό σύστημα είναι ικανοποιητική, και ο πληθυσμός δείχνει να κατανοεί το φαινόμενο. Δυστυχώς όμως και στην χώρα μας έχουν υπάρξει τόσο στον επιστημονικό όσο και στον ειδησεογραφικό και πολιτικό χώρο απόψεις οι οποίες απορρίπτουν τις επιστημονικές εξηγήσεις και πολλές φορές φτάνουν στα πρόθυρα των θεωριών συνωμοσίας.

Μερικά από τα πρόσωπα:

Αντώνης Φώσκολος, ομότιμος καθηγητής του Πολυτεχνείου Κρήτης και ερευνητής της Γεωλογικής Υπηρεσίας του Καναδά

<https://www.youtube.com/watch?v=3KzkHO8W9IU>

Ο Κυριάκος Βελόπουλος, έλληνας βουλευτής, ιδρυτής και πρόεδρος της Ελληνικής Λύσης.

<https://meddmo.eu/el/o-k-belopoulos-isxyristhke-oti-h-klimatikh-allagh-ein-ai-paramythi/>

Μιχάλης Διολέτης (Ψευδ: Mikeius), έλληνας Youtube creator

<https://www.youtube.com/watch?v=Kav0YQL1VKs>

(Αποσπάσματα)

ΒΑΣΙΚΕΣ ΘΕΣΕΙΣ ΤΩΝ ΑΡΝΗΤΩΝ

Οι βασικές θέσεις των αρνητών της κλιματικής αλλαγής συνοψίζονται στην αμφισβήτηση της ανθρωπογενούς προέλευσης της κρίσης, των επιστημονικών δεδομένων και των οικονομικών επιπτώσεων της πράσινης μετάβασης. Αντί της συνολικής άρνησης, οι σύγχρονοι σκεπτικιστές επικεντρώνονται σε τρία βασικά επιχειρήματα.

1. Απόρριψη της ανθρώπινης ευθύνης

- Φυσικοί κύκλοι: Υποστηρίζουν ότι οι μεταβολές στη θερμοκρασία του πλανήτη είναι αποτέλεσμα φυσικών κύκλων και ηλιακής δραστηριότητας, παρόμοιων με εκείνους που συνέβησαν στο παρελθόν.
- Κύκλοι του άνθρακα: Θεωρούν ότι οι εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα από ανθρώπινες δραστηριότητες είναι πολύ μικρές για να επηρεάσουν ουσιαστικά το κλίμα.

2. Αμφισβήτηση της επιστημονικής συναίνεσης

- Αναξιοπιστία μοντέλων: Ισχυρίζονται ότι τα κλιματικά μοντέλα είναι ανακριβή και συχνά υπερεκτιμούν την προβλεπόμενη αύξηση της θερμοκρασίας.
- Αμφισβήτηση δεδομένων: Κατηγορούν την επιστημονική κοινότητα για χειραγώγηση ιστορικών δεδομένων θερμοκρασίας ή κατασκευή κρίσης για εξασφάλιση ερευνητικής χρηματοδότησης.

3. Οικονομικός και πολιτικός σκεπτικισμός

- Οικονομικό κόστος: Υποστηρίζουν ότι οι πολιτικές για την αντιμετώπιση του κλίματος (π.χ. ανανεώσιμες πηγές, περιορισμοί) θα καταστρέψουν θέσεις εργασίας και θα επιβαρύνουν υπέρμετρα τους πολίτες.
- Κρυφή ατζέντα: Πιστεύουν ότι η κλιματική αλλαγή χρησιμοποιείται ως πρόσχημα από τις κυβερνήσεις για τον έλεγχο της οικονομίας, την αύξηση της φορολογίας ή την προώθηση πολιτικών συμφερόντων.

ΚΑΤΑΡΡΙΨΗ ΤΩΝ ΘΕΣΕΩΝ

I. Αντίλογος στην Αμφισβήτηση της Ανθρώπινης Υπαιτιότητας

- Φυσικοί κύκλοι & Ήλιος: Ο Ήλιος και το κλίμα κινούνται σε αντίθετες κατευθύνσεις τα τελευταία 50 χρόνια. Ενώ η ηλιακή δραστηριότητα παρουσιάζει ελαφρά τάση ψύξης, η θερμοκρασία της Γης αυξάνεται ραγδαία. Αν έφταιγε ο Ήλιος, θα θερμαινόταν όλη η ατμόσφαιρα. Όμως, οι δορυφόροι δείχνουν ότι θερμαίνεται μόνο το κατώτερο στρώμα (τροπόσφαιρα) και ψύχεται το ανώτερο (στρατόσφαιρα), γεγονός που αποδεικνύει ότι η ζέση εγκλωβίζεται από αέρια του θερμοκηπίου.
- Ιστορικό προηγούμενο: Οι παλαιοκλιματικές μελέτες (από πυρήνες πάγου και δακτυλίους δέντρων) επιβεβαιώνουν ότι το κλίμα άλλαζε και στο παρελθόν. Ωστόσο, η τρέχουσα υπερθέρμανση συμβαίνει 10 φορές ταχύτερα από οποιαδήποτε φυσική ανάκαμψη μετά από εποχή παγετώνων. Οι παλαιότερες αλλαγές δείχνουν ακριβώς πόσο ευαίσθητο είναι το κλίμα στις μεταβολές του CO2.
- Μειωμένη επίδραση του CO2: Η φύση εκπέμπει και απορροφά ταυτόχρονα τεράστιες ποσότητες CO2 διατηρώντας ισορροπία. Η ανθρώπινη δραστηριότητα προσθέτει επιπλέον CO2 χωρίς να το απορροφά, ανατρέποντας αυτή την ισορροπία. Από τη Βιομηχανική Επανάσταση, τα επίπεδα του CO2 αυξήθηκαν κατά 50%, φτάνοντας σε ύψη που ο πλανήτης δεν έχει δει εδώ και 3 εκατομμύρια χρόνια.

II. Αντίλογος στην Αμφισβήτηση της Επιστήμης

- Αναξιόπιστα μοντέλα: Μελέτη του Πανεπιστημίου της Καλιφόρνια εξέτασε 17 κλιματικά μοντέλα που δημιουργήθηκαν μεταξύ 1970 και 2007. Τα 14 από αυτά προέβλεψαν με απόλυτη ακρίβεια τη σημερινή άνοδο της θερμοκρασίας. Τα μοντέλα βασίζονται στους νόμους της φυσικής και της θερμοδυναμικής, όχι σε εικασίες.
- Καθοδηγούμενη επιστήμη: Υπάρχει ένας συντριπτικός επιστημονικός προορισμός (consensus) της τάξης του 99% στη διεθνή βιβλιογραφία. Είναι στατιστικά και πρακτικά αδύνατο χιλιάδες ανεξάρτητοι επιστήμονες από εκατοντάδες διαφορετικές χώρες και ανταγωνιστικά πανεπιστήμια να συμμετέχουν σε μια παγκόσμια "συνωμοσία".
- Επιλεκτικά δεδομένα: Οι αρνητές απομονώνουν τοπικά φαινόμενα (π.χ. έναν βαρύ χειμώνα σε μια χώρα). Η επιστήμη εξετάζει τον παγκόσμιο μέσο όρο. Τα επίσημα στοιχεία δείχνουν ότι τα τελευταία δεκαετία ήταν η θερμότερη στην καταγεγραμμένη ιστορία, με ταυτόχρονη ραγδαία τήξη των πάγων στη Γροιλανδία και την Ανταρκτική.

III. Αντίλογος στα Οικονομικά και Πολιτικά Επιχειρήματα

- Οικονομική καταστροφή: Οι οικονομικές αναλύσεις (όπως αυτές της KPMG και της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων) αποδεικνύουν το αντίθετο. Το κόστος της μη δράσης (καταστροφή υποδομών από ακραία φαινόμενα, ξηρασία, απώλεια αγροτικής παραγωγής) είναι πολλαπλάσιο από το κόστος της πράσινης μετάβασης. Η πράσινη οικονομία δημιουργεί εκατομμύρια νέες θέσεις εργασίας σε τεχνολογίες αιχμής.
- Πράσινη ατζέντα: Τα μέτρα για το κλίμα θεσπίζονται από διεθνείς οργανισμούς (όπως ο ΟΗΕ) και κυβερνήσεις όλων των πολιτικών ιδεολογιών. Δεν πρόκειται για εργαλείο ελέγχου, αλλά για προσπάθεια διατήρησης των βασικών συνθηκών διαβίωσης της ανθρωπότητας.
- Αναποτελεσματικότητα λύσεων: Αν και η παραγωγή ανεμογεννητριών ή μπαταριών έχει περιβαλλοντικό αποτύπωμα, ο κύκλος ζωής τους εκπέμπει έως και 80% λιγότερα αέρια θερμοκηπίου σε σχέση με την καύση άνθρακα και πετρελαίου. Η τεχνολογία ανακύκλωσης αυτών των υλικών εξελίσσεται με ταχύτατους ρυθμούς.

ΠΗΓΕΣ ΚΑΤΑΡΡΙΨΗΣ

<https://science.nasa.gov/climate-change/evidence/>

<https://skepticalscience.com/oneliners.php>

<https://www.nccs.gov.sg/files/docs/default-source/publications/climate-change-myth-vs-fact.pdf>

<https://www.un.org/en/climatechange/science/mythbusters>

<https://sbe22delft.com/debunking-eight-common-myths-about-climate-change.html>

<https://skepticalscience.com/oneliners.php>

<https://www.preventionweb.net/news/10-climate-change-myths-debunked>

<https://www.nccs.gov.sg/files/docs/default-source/publications/climate-change-myth-vs-fact.pdf>

<https://kpmg.com/gr/el/insights/2025/10/poioi-einai-oi-kindynoi-kai-poies-oi-amynes-gia-tis-epixeiriseis.html>

<https://www.eib.org/en/press/all/2024-254-solid-grasp-of-climate-change-consequences-among-greeks-room-to-improve-in-solution-knowledge-of-solutions-eib-survey-finds?lang=el>

<https://www.un.org/en/climatechange/science/mythbusters>

ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΑΡΝΗΣΗΣ ΤΗΣ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ

Οι συνέπειες της άρνησης της κλιματικής αλλαγής είναι άμεσες και ανησυχητικές σε πολλές πτυχές της ζωής μας. Η καθυστερημένη λήψη μέτρων για την αντιμετώπιση του φαινομένου μεταφράζεται σε περιβαλλοντική εξαθλίωση (ακραία καιρικά φαινόμενα, άνοδος της στάθμης της θάλασσας, οικολογική καταστροφή) οικονομικό κόστος (κόστοι αποκατάστασης, κλιματικοί πρόσφυγες) καταστροφή υποδομών και το πιο σημαντικό υποτίμηση της ανθρώπινης ζωής (αύξηση θερμοκρασίας = παρατεταμένοι καύσωνες οπότε προκαλούνται θερμικά στες σε ευάλωτα τμήματα του πληθυσμού + διευρύνεται η εξάπλωση φορέων ασθενειών π.χ. κουνούπια). Η αδράνεια αυτή οδηγεί επιδείνωση των καιρικών συνθηκών, στην μείωση πόρων και στην υποβάθμιση της δημόσιας υγείας.

Όμως πέρα από αυτές τις πολύ σοβαρές συνέπειες, παρατηρείται και μια άλλη τάση, σε διακρατικό περισσότερο επίπεδο, και αυτό είναι η στροφή ακόμη και των “πράσινων” χωρών σε ορυκτά καύσιμα. Πέρα από τις ΗΠΑ οι οποίες έχουν οπισθοδρομήσει και η εξωτερική τους πολιτική εστιάζει “στην εύρεση πετρελαίου” ή τον έλεγχο της αγοράς του, χώρες όπως η Ολλανδία, η Δανία, η Γερμανία, η Βρετανία και η Γαλλία αναζητούν μια λύση. Αν και η αφορμή αυτής της τάσης είναι οι συρράξεις που λαμβάνουν χώρα στα διάφορα μέρη του κόσμου (π.χ. Μέση Ανατολή - Ιράν, Αφρική, Βενεζουέλα κτλ) είναι ένα τρανό παράδειγμα πως οι χώρες δεν έχουν φτάσει σε ένα επίπεδο ώστε να μην είναι πλήρως εξαρτώμενα από τα ορυκτά καύσιμα και το γεγονός αυτό (σε συνδυασμό με τα προαναφερθέντα) θα έπρεπε να μας ανησυχεί.

Στροφή «πράσινων» χωρών σε ορυκτά καύσιμα

Ολλανδία, Δανία, Γερμανία, Βρετανία και Γαλλία αναζητούν λύση στην ενεργειακή κρίση που προκάλεσε ο πόλεμος στο Ιράν

Την επιστροφή στα ορυκτά καύσιμα φαίνεται να επανεξετάζουν χώρες που φημιζόνταν για τις «πράσινες» πολιτικές τους, όπως η Ολλανδία, η Δανία, η Γερμανία, το Μεξικό και το Ηνωμένο Βασίλειο, με φόντο τον πόλεμο στο Ιράν, καθώς αναζητούν λύσεις στις πολλαπλές κρίσεις που αυτός έχει προκαλέσει και επιτείνει. Υπό το βάρος της γεωπολιτικής αστάθειας, πολλές κυβερνήσεις αναζητούν να εναλλακτικές στις εισαγωγές ορυκτών καυσίμων, με την ελπίδα να προστατεύσουν τις οικονομίες τους από εξωτερικές κρίσεις.

Η τρέχουσα κρίση θα μπορούσε, μέσα σε ένα τέτοιο πλαίσιο, να επιταχύνει τη μετάβαση σε «καθαρές» και «πράσινες» πηγές ενέργειας. Ωστόσο, σε χώρες που διαθέτουν αποθέματα ορυκτών καυσίμων, αρκετοί πολιτικοί παίρνουν τώρα θέση υπέρ νέων γεωτρήσεων.

«Ο πιο «πράσινος» χώρος του κόσμου εξετάζουν γεωτρήσεις ως λύση για την κρίση στο Ιράν», γράφει το Politico. Οπως σημειώνεται στο σχετικό άρθρο, το ενδεχόμενο επέκτασης των αδειών πετρελαίου και φυσικού αερίου εξετάζει η Δανία, ενώ Γερμανία και Ολλανδία θέλουν επίσης να αυξήσουν την παραγωγή αερίου. Η βρετανική κυβέρνηση, από την άλλη πλευρά, πιέζεται να εγκρίνει νέες γεωτρήσεις στη Βόρεια Θάλασσα.

Πέρα από τον Ατλαντικό, η πρόεδρος του Μεξικού Κλαούντια Σέντνιμπουμ φαίνεται να επανεξετάζει την εναντίωση στα στην υδραυλική ροπή, μια αμφιλεγόμενη διαδικασία εξόρυξης φυσικού αερίου, γνωστή

ως «fracking», στην προσπάθεια της να βγει από τον ενεργειακό κλοιό των ΗΠΑ, καθώς οι αμερικανικές εισαγωγές αντιστοιχούν στα τρία τέταρτα του φυσικού αερίου της χώρας. Οι ηγεσίες των προαναφερθεισών χωρών δεν αποκρυσθύνουν την πρόκληση μετάβαση. Αντιθέτως εξακολουθούν να την αναγνωρίζουν ως προτεραιότητα, υποστηρίζοντας ότι οι όποιες νέες γεωτρήσεις αποτελούν προσωρινή λύση.

Επικρίσεις

Οι επικριτές τους προειδοποιούν, από την άλλη πλευρά, ότι οι περαιτέρω εξορύξεις δεν πρόκειται να οδηγήσουν σε βραχυπρόθεσμα μείωση των τιμών στα καύσιμα και ότι θα αυξήσουν τα

Εξετάζουν προσωρινά νέες γεωτρήσεις, επέκταση των αδειών πετρελαίου και φυσικού αερίου, καθώς και αύξηση παραγωγής,

επιπεδα ρύπανσης και συνεπώς τις παγκόσμιες θερμοκρασίες σε βάθος χρόνου. «Είμαι η στιγμή για τις χώρες που ασχολούνται σοβαρά με την κλιματική κρίση να ενωθούν και να απομακρυνθούν από τα ορυκτά καύσιμα», δηλώνει η Τέσα Καν, εκτελεστική διευθύντρια του μη κερδοσκοπικού περιβαλλοντικού οργανισμού Urplik.

Πέντε χρόνια νωρίτερα, τον κόδωνα είχε κρούσει και ο Διεθνής Οργανισμός Ενέργειας,

Καύσιμα πετρελαίου της Δανίας στη Βόρεια Θάλασσα, όπου η χώρα εξετάζει το ενδεχόμενο επέκτασης των αδειών παραγωγής. «Θα προτιμούσα η Ευρώπη να μπορούσε να τη βγάλει πέρα με την πρόβνη ενέργεια», δήλωσε ο δανός υπουργός Κλίματος, προσθέτοντας ότι «η πραγματικότητα είναι διαφορετική».

προειδοποιώντας ότι δεν θα πρέπει να εγκριθούν νέα πεδία εξορύξεων πετρελαίου και φυσικού αερίου εάν θέλουμε να πετύχουμε τον στόχο για περιορισμό της αύξησης της παγκόσμιας θερμοκρασίας σε 1,5 βαθμό Κελσίου, όπως αυτός τέθηκε στη Συμφωνία του Παρισιού το 2016. Ωστόσο, σύμφωνα με στοιχεία του Global Energy Monitor, τουλάχιστον 180 νέα πεδία φυσικού αερίου και πετρελαίου εγκρίθηκαν μεταξύ 2021 και 2025, χωρίς να

συνυπολογίζονται οι επεκτάσεις ή οι μέθοδοι όπως το fracking. Στη Γερμανία, στο πρόσφατο πακέτο για την αντιμετώπιση του αυξανόμενου ενεργειακού κόστους λόγω της σύρραξης στο Ιράν εντάσσεται και ένα σημείο για την «ανάπτυξη επιλεγμένων εγκρίσεων αποθεμάτων φυσικού αερίου», παράλληλα με την επέκταση των ανανεώσιμων πηγών. Το γερμανικό υπουργείο Ενέργειας επανεξετάζει, επίσης, την απαγορευμένη εδώ και πά-

νυ από μια δεκαετία μέθοδο του fracking, με εκπροσώπους του να τονίζουν ότι η χώρα παραμένει δεσμευμένη στους κλιματικούς στόχους της Συμφωνίας του Παρισιού.

Η γαλλική Γερουσία ενέκρινε νωρίτερα φέτος μια πρόταση που επιτρέπει τις γεωτρήσεις πετρελαίου και φυσικού αερίου σε υπερπόντια εδάφη για τη βελτίωση της ασφαλείας εφοδιασμού. Παράλληλα, ορισμένοι νομοθέτες πίνουν τώρα για την επέκτα-

ση της παραγωγής πετρελαίου στην πειρατική Γαλλία.

Κλιματικοί στόχοι

Ακόμη και η Δανία, η οποία έχει μερικώς από τους πιο φιλόδοξους κλιματικούς στόχους στον κόσμο, εξετάζει το ενδεχόμενο επέκτασης των αδειών παραγωγής στα πεδία της στη Βόρεια Θάλασσα. «Θα προτιμούσα η Ευρώπη να μπορούσε να τα βγάλει πέρα με την πρόβνη ενέργεια», δήλωσε ο δανός υπουργός Κλίματος Λαρς Λαγκαρτ στα τέλη Φεβρουαρίου. «Αλλά η πραγματικότητα είναι διαφορετική και πιστεύω ότι είναι καλύτερο για την Ευρώπη να προμθεύεται φυσικό αέριο από τη Δανία παρά από χώρες εκτός της πείρω μας», προσέθεσε.

Στη Βρετανία, εν τη μεταξύ, ο πόλεμος με το Ιράν έχει αναζωπυρώσει μια θορυβώδη πολιτική σύγκρουση σχετικά με το εάν θα πρέπει να ενθαρρυνθούν οι γεωτρήσεις για ορυκτά καύσιμα στα πεδία της Βόρειας Θάλασσας. Η κυβέρνηση του Κιρ Στάμπερ ανέλαβε την έξουσία το 2024 μιλώντας για την απαγόρευση νέων αδειών πετρελαίου και φυσικού αερίου. Ωστόσο, οι αντιπολιτευόμενοι Τόρς και το δεξιά Reform UK του Νάιτζελ Φόρστερ, το οποίο προηγείται στις δημοσκοπήσεις, πίνουν τους Βρετανικούς να κάνουν στροφή 180 μοιρών. Πέρουσι, η κυβέρνηση Στάμπερ έδωσε το πρόστιμο φέτος στα λεγόμενα έργα «ieback», επιτρέποντας στους φορείς εκμετάλλωσης της Βόρειας Θάλασσας να παράγουν περισσότερο πετρέλαιο και φυσικό αέριο σε περιοχές που συνδέονται με υπάρχοντα πεδία.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Στο ζήτημα της κλιματικής αλλαγής είναι γεγονός πως έχει υπάρξει μεγάλη πρόοδος. Η επιστημονική τεκμηρίωση σε συνδυασμό με τις πρωτοβουλίες των κρατών και τις περιβαλλοντικές πολιτικές τους, αναγνωρίζουν το πρόβλημα και αποσκοπούν στην αντιμετώπισή του. Με πρωτοπόρο την Ε.Ε (και μέχρι πρότινος τις ΗΠΑ) τα κράτη προσπαθούν να στραφούν σε μια πιο βιώσιμη πραγματικότητα. Οι επενδύσεις σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, σε ηλεκτροκίνητα οχήματα, στην ανακύκλωση αλλά και σε πιο θεωρητικούς τομείς όπως η εκπαίδευση, η έρευνα και η ενημέρωση των πολιτών είναι αξιοσημείωτη (Στο πλαίσιο του σχεδίου ανάκαμψης της ΕΕ «Next Generation EU» (NGEU), το 37% των 672,5 δισ. ευρώ του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας δαπανάται για στόχους που σχετίζονται με το κλίμα. Στο συνολικό ποσό των δαπανών του μακροπρόθεσμου προϋπολογισμού της ΕΕ για την περίοδο 2021-2027 εφαρμόζεται συνολικός στόχος 30% για το κλίμα.). Η αντίπερα όχθη όμως υπάρχει, και ενώ εκ πρώτης όψεως φαντάζει αμελητέα, βλέποντας ανθρώπους τέτοιων πεποιθήσεων να καταλαμβάνουν θέσεις εξουσίας και να χαίρουν της στήριξης τόσο της κοινής γνώμης όσο και των εταιρειών που τους χρηματοδοτούν, πρέπει να μας κρούει το κώδωνα του κινδύνου. Όπως λοιπόν συμπεραίνει κανείς από αυτήν την παρουσίαση η συζήτηση για την κλιματική αλλαγή δεν αφορά μόνο το περιβάλλον αλλά και την εξουσία, την οικονομία και την πληροφορία.

ΠΗΓΕΣ

ΕΙΚΟΝΑ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ ΤΙΤΛΟΥ : The Climate Change Performance Index ranks countries by greenhouse gas emissions (40% of score), renewable energy (20%), energy use (20%), and climate policy (20%).

https://en.wikipedia.org/wiki/Climate_change#

<https://www.asanet.org/footnotes-article/structure-and-culture-climate-change-denial/>

<https://www.asanet.org/footnotes-article/sociological-view-effort-obstruct-action-climate-change/>

https://www.theguardian.com/environment/2025/jan/22/us-thinktank-climate-science-deniers-working-with-rightwingers-in-eu-parliament-heartland-institute?utm_source=chatgpt.com

https://www.theguardian.com/environment/georgemonbiot/2009/mar/06/climate-change-deniers-top-10?utm_source=chatgpt.com

<https://www.bbc.com/news/world-latin-america-49971563>

<https://trumpwhitehouse.archives.gov/briefings-statements/statement-president-trump-paris-climate-agreement/>

<https://globalcarbonbudget.org/gcb-2025/>

<https://www.forbes.com/sites/niallmccarthy/2019/03/25/oil-and-gas-giants-spend-millions-lobbying-to-block-climate-change-policies-infographic/>

https://en.wikipedia.org/wiki/Heartland_Institute

<https://www.theguardian.com/environment/2012/feb/15/leak-exposes-heartland-institute-climate>

<https://www.greenpeace.org/usa/climate/climate-deniers/front-groups/heartland-institute-hi/>

https://en.wikipedia.org/wiki/Think_tank

<https://news.harvard.edu/gazette/story/2023/01/harvard-led-analysis-finds-exxonmobil-internal-research-accurately-predicted-climate-change/>

<https://academic.oup.com/edited-volume/61804/chapter-abstract/546621702?redirectedFrom=fulltext#546621702>

<https://www.ipcc.ch/>

https://en.wikipedia.org/wiki/False_balance

[https://en.wikipedia.org/wiki/Echo_chamber_\(media\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Echo_chamber_(media))

<https://science.nasa.gov/climate-change/evidence/>

<https://climatepromise.undp.org/news-and-stories/worlds-largest-survey-climate-change-out-heres-what-results-show>

<https://climatecommunication.yale.edu/app/uploads/2021/06/international-climate-opinion-february-2021d.pdf>

[https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2025/772858/EPRS_BRI\(2025\)772858_EL.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2025/772858/EPRS_BRI(2025)772858_EL.pdf)

<https://www.youtube.com/watch?v=Kqv0VQL1VKs&t=2272s>

<https://www.lifo.gr/now/greece/pethane-o-kathigitis-antonis-foskolos-protoporos-stin-ereyna-ydrogonanthrakon>

<https://www.youtube.com/watch?v=3KzkHO8W9IU>

<https://www.athensmagazine.gr/article/gossip/mikeius-to-pragmatiko-tou-onoma-kai-i-sxesi-tou-me-to-bourounti-p-oi-os-einai-o-anthropos-pou-allaxe-to-elliniko-youtuber/>

<https://apothesis.eap.gr/archive/item/191390?lang=en>

<https://www.kathimerini.gr/life/environment/562721512/climategate-oi-fyles-ton-arniton-tis-klimatikis-krisis/>

<https://www.fortunegreece.com/article/to-neo-eidos-arniton-tis-klimatikis-allagis-o-polemos-sto-youtube-kai-ta-3-n-ea-epixeirimata/>

https://climate.ec.europa.eu/climate-change/consequences-climate-change_el

<https://www.consilium.europa.eu/el/policies/climate-finance/>

Κίρα: <https://www.lse.ac.uk/granthaminstitute/explainers/how-is-china-tackling-climate-change/>

ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ ΠΑΡΑ
ΠΟΛΥ